

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร. อมร รัชศาสตร์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๕/๒๕๕๕

วันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยมประชาชน

คำร้อง นายทะเบียนพรรคการเมืองมีหนังสือที่ ลต ๐๐๐๔/๓๐๒ ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยมประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริง

ลำดับความเป็นมาของการจัดตั้งพรรคสังคมนิยม ดังนี้

๑. นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับเอกสารคำขอจัดตั้งพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ จากผู้ได้รับเลือกเป็นหัวหน้าพรรคสังคมนิยมประชาชนตามแบบคำขอจัดตั้งพรรคการเมือง (แบบ ท.พ.๑) ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๓ พร้อมรายงานการประชุมจัดตั้งพรรคสังคมนิยมและเอกสารประกอบ

๒. พรรคสังคมนิยมได้รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคจากนายทะเบียนพรรคการเมือง ในวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

๓. เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๔ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับเอกสารจากพรรคสังคมนิยมประชาชน ลงวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๔ เรื่องการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง (ตามแบบ ท.พ. ๒) แจ้งเรื่องการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๑ โดยตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๕ หมู่ที่ ๕ ตำบลกุดโง้ง อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา

ปรากฏว่ายังขาดเอกสารหลักฐานที่แสดงว่า การจัดตั้งสาขาพรรคดังกล่าวเป็นไปตามกฎหมาย และข้อบังคับพรรคสังคมนิยมประชาชน นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงแจ้งให้หัวหน้าพรรคสังคมนิยมประชาชน นำส่งเอกสารหลักฐานประกอบการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๑ ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณาภายใน ๑๕ วัน นับตั้งแต่วันที่รับหนังสือจากนายทะเบียนพรรคการเมือง (เอกสารเลขที่ ลต ๐๐๐๔/๓๐๒ ลงวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๕)

๕. โดยที่พรรคสังคมนิยมประชาชนไม่สามารถหาเอกสารหลักฐานได้ทันเนื่องจากกรรมการบริหารย้ายที่ทำมาหากิน พรรคสังคมนิยมจึงได้ส่งโทรสารไปยังสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง สำนักงานกิจการพรรคการเมือง ฝ่ายงานสาขาพรรคในวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๕ เพื่อขอผ่อนผันการส่งเอกสาร โดยที่นายทะเบียนพรรคการเมืองมิได้รับเอกสารต้นฉบับ

๖. ครั้นถึงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับเอกสารจากหัวหน้าพรรคสังคมนิยมประชาชน ที่ พ.ส.ช. ๐๐๘/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕ แจ้งว่าในการประชุมกรรมการบริหารพรรคสังคมนิยมประชาชน เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๕ มีมติให้ยุบพรรคสังคมนิยมประชาชนด้วยคะแนนเสียง ๔ ต่อ ๒ เนื่องจากมีปัญหาเรื่องการดำเนินงานในการก่อตั้งพรรคล่าช้า และประสบปัญหาอุปสรรคด้านการเงินซึ่งไม่สามารถแก้ไขได้ เมื่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบเอกสารที่พรรคสังคมนิยมประชาชนส่งให้นายทะเบียนพรรคการเมือง ปรากฏว่าเอกสารหลักฐานที่แสดงว่าพรรคสังคมนิยมประชาชนดำเนินการเพื่อยุบพรรคให้เป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับพรรคสังคมนิยมประชาชนนั้นไม่ครบถ้วน นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงใช้อำนาจตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ แจ้งให้หัวหน้าพรรคสังคมนิยมประชาชนส่งคำชี้แจงและเอกสารเพิ่มเติมให้นายทะเบียนพรรคการเมืองภายใน ๗ วันนับตั้งแต่วันที่รับหนังสือที่ ลต ๐๐๐๘/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕ จากนายทะเบียนพรรคการเมือง ประกอบด้วยเอกสารสำเนาหนังสือเชิญประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคในการประชุมเมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๕ และสำเนาเอกสารรายงานการประชุมใหญ่พร้อมลายมือชื่อผู้เข้าร่วมประชุมต้นฉบับและเอกสารประกอบอื่นๆ เนื่องจากตามกฎหมายและข้อบังคับพรรคสังคมนิยมประชาชนระบุว่าในกรณีที่ยุบ/เลิกพรรค คณะกรรมการบริหารพรรคจะต้องนำเรื่องเสนอพิจารณาในที่ประชุมใหญ่พรรค (ที่ประชุมสมัชชาพรรค) เพื่อขอความเห็นชอบ

๗. ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๕ หัวหน้าพรรคสังคมนิยมประชาชนได้ส่งคำชี้แจงและเอกสารเพิ่มเติมในการดำเนินการยุบพรรค พร้อมทั้งแจ้งว่าพรรคไม่ได้จัดส่งรายงานการประชุมใหญ่เนื่องจากทางพรรคสังคมนิยมมีองค์ประชุมไม่เพียงพอที่จะเปิดประชุมใหญ่

๘. ดังนั้นในวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงมีหนังสือที่ ลต ๐๐๐๘/๗๐๒ ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ว่าพรรคสังคมนิยมประชาชนมิได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ กล่าวคือ เมื่อครบกำหนดภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียน

พรรคการเมืองรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคสังคมนิยมประชาชน (คือ ภายในวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๔) พรรคสังคมนิยมยังมิได้ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย สมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมี สาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ดังนั้น จึงมีเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

๕. ต่อมาหัวหน้าพรรคสังคมนิยม ได้ยื่นคำชี้แจงข้อกล่าวหาเมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๔ โดยระบุว่า

๑) เอกสารหลักฐานต่างๆ ที่นายทะเบียนพรรคการเมืองให้นำส่งเพิ่มเติมนั้นไม่มีระบุในคู่มือ การจัดตั้งพรรคแต่อย่างใด จึงไม่ใช่ความผิดของพรรคการเมือง

๒) ขณะเดียวกันพรรคมิได้นิ่งนอนใจในการนำส่งเอกสารดังกล่าว ซึ่งได้โทรสารเพื่อขอ ผ่อนผันระยะเวลาแล้ว และไม่ทราบว่าจะต้องส่งต้นฉบับด้วย

๓) พรรคสังคมนิยมยังมิได้ส่งจำนวนสมาชิกและจัดตั้งสาขาขึ้น จึงไม่อาจเปิด ประชุมใหญ่ได้ จึงยึดถือเอาคณะกรรมการบริหารพรรคเป็นหลักในการลงมติยุบพรรค

พร้อมกับชี้แจงว่าการกระทำใดๆ ของพรรคเป็นไปโดยสุจริต อาจดำเนินการไป โดยไม่เข้าใจ หรือสับสนทั้งในรัฐธรรมนูญและองค์กรใหม่อย่างคณะกรรมการการเลือกตั้ง

คำวินิจฉัย

เมื่อพรรคสังคมนิยมมิได้ดำเนินการตามเงื่อนไขในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ โดยไม่สามารถหาสมาชิกได้ครบห้าพันคนและตั้งสาขา ได้ครบ แม้จะมีความพยายามอยู่บ้างก็ไม่สำเร็จผล ประกอบกับในการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรค เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ก็มีมติให้ยุบพรรคสังคมนิยมอยู่แล้ว

จึงเห็นว่าต้องด้วยเงื่อนไขการยุบพรรคการเมืองได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) จึงวินิจฉัยให้ยุบพรรคสังคมนิยมได้ ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

ศาสตราจารย์ ดร. อมร รักษาสัตย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ